

Nahanluontia

Minä mahdun pieneen tilaan. Mahdun kaksinkerroin varpaat melkein suussa asti sängyn alle makaamaan. Sängyn alta voi nähdä toisten varpaita, joskus sisätossuja tai terveyssandaaleja. Nyt tennissukat ja yhdet villaiset, ja käpristyneet kellertävät varpaankynnet. Vanhan ihmisen varpaat kääntyvät sisäänpäin, koukkuvarpaat, väkevän tuoksuiset kantapohjat ja niiden kova vaalea halkeileva iho.

– Yks, kaks, kolome! Saa tulla!

Ikkunaverhot ovat pallokangasta. Sitä on taas joka paikassa, vaikkei siitä ole kauaa, kun viimeksi kaikki oli palloa ja raitaa. Ennen sitä oli mustavalkoista: muistoja, jotka piti itse värittää ja niistä rajatuissa kuvissa haalistuneet maisemat sekä ihmiset, papereiden kellertävät reunat.

– Hae heti pois sieltä, voi käyä pahasti!

– Eikö sitä hetkeksi voi yksin jättää?

Tennissukat ovat tyttäreni miehen, hänellä on vahvat kasvonpiirteet. Mies kävelee ympäri huonetta, availee kaappien ovia, etsii niiden sisältä ja kurkkaa sitten sängyn alle.

– Löyty!

Mutta minä luulen, että hän esittää. Harhailee hetken kuten leikin luonteeseen kuuluu, etsii muka ja löytää sitten kuin sattumalta. Pitää minua tyhmänä.

– Mennäänkö pihhaan? Mies sössöttää – Piia siellä jo huuteleeki.

– Huutakoot.

– Jätskiä ja piirakkaaki.

Piirakka on makeaa. Jäätelö sulaa, valutan sitä paidan rinnoille ja mies pyyhki.

– Hei ei sun tarvi, äiti elä viiti sotkeal

Mutta mies pyyhki mielellään. Mies harjaa hiuksiakin kun pyydän, tekee sen hellästi, koskettaa niskaa sekä olkapäitä, varoo venyttämästä päänahkaa. Piia on hankalampi: sillä on kiireiset ja rivakat otteet, aina saa varoa, ettei satu. Se kiskoo ja tukistaa, ei suostu avaamaan takkuja hellästi sormilla, leikkaamaan varpaankynsiä ja rasvaamaan.

– Saavat siellä hoitaa, sitä varten palakattu.

Miehen ote on yhtä aikaa hellä ja kova. Hänen käsivartensa ovat varmat ja voimakkaat; annan miehen nostella minua lanteilta syliin, pidellä niskoja, nostaa sängyltä tuolille, siirtää toiselle tuolille. Asettaa tyynyjä selän alle.

– Paleleeko jalakoja, tuonko viltin?

Ja mies tuo, hän on hyvä mies. Miehen kasvonpiirteet ovat vahvat: tummat kulmakarvat, leveä leuka sekä korkeat ja kookkaat poskipäät. Hänellä on luja kädenpuristus, aivan erilainen kuin Piian, jonka kädet ovat vetelät ja hikiset.

– Kattokaa!

Ruohikossa vilahtaa käärme. Se on tumma ja pitkänmallinen, sen liike on nopeaa ja kiemurtelevaa. Käärme kiertää pihaa ensin, ruohikossa, terassin alla; melkein jalkojen juuressa. Mies heittää sitä kivellä.

– Hus, pois siitä!

Käärme nostaa päätänsä ja sähisee. Sen kaula liikkuu eteen ja taakse, kieli vilkkuu myrkkyhampaiden välistä. Sihinä on pitkää ja korkeaa, kuin se valmistuisi hyökkäykseen. Mies heittää kivellä uudestaan ja yhtäkkiä käärme avaa suunsa. Se nappaa kiven hampaiden väliin, näyttää siltä että se tukehtuu.

– Mitä nää sille hetit?

– Kiven!

– No ei kai se kiviä syö!

Käärmeen kita on auki. Kivi vierii hitaasti kidasta sisään, tunkee käärmeeseen niin että ulkoa päin näkee kuinka se siellä liikkuu. Käärme paisuu ja turpoaa: kivi kulkee sen sisässä, tekee paukuran, pallon. Kivessä on terävä reuna. Se viiltää käärmeen tummaan suomunahkaan verta, tulee nahan läpi ulos terävänä kuin torahammas.

– Hyi helevetti!

– Äiti, elä kiroal

– Anna olla, saa pian syänkohtauksen!

Käärme makaa avattuna keskellä nurmipihaa. Kivi on repinyt sen sisäelimet ja suolet. Niiden ympärillä tummaa, venynyttä, viillettyä suomunahkaa ja verta.

Minun nahkani on kuin liian suuri pussi. Se on venynyt lihasten ja luiden ympäriltä: poimuista ja ryttyistä pahkuraista ihoa käsivarsissa, reisissä, vatsan päällä, silmien alla. Mies kantaa vuoteeseen, pitää pussin sisässä haurastuneita lihaksia ja luita kasassa. Asettaa tyynyn niskan alle ja laittaa täkin jalkojen päälle.

– Paleleeko? Tarvikko jottain? Saakko unta, ei käärmeet ylleensä noin.

Miehen katse on läpitukenkeva ja hyvä. Otan sitä kädestä.

– Jäisit hetkeksi.

Mies jää, puristaa kättä ja katsoo. Kädenpuristus on tuttu, samanlainen kuin silloin, kun Piia ensimmäisen kerran toi miehen kotiin. Siitä on kohta neljäkymmentä vuotta, juuri silloin kun kaikki oli palloa ja raitaa.

– Juhani, mies sanoi ja puristi.

Kädenpuristus oli luja ja vahva. Miehen kaulukset olivat suuret ja puvuntakki liian pieni, hän oli harteikas mies jo nuorempana.

– Pötkötä ihan rauhassa, jään siihen asti että nukahat.

Painan silmät kiinni, tuttu miehen tuoksu ja matala, rauhoittava ääni. En koskaan lakkaa ihmettelemästä kuinka samanlainen tuoksu ja ääni Juhanilla on kuin sillä toisella miehellä, jonka kuvaa kannoin käsilaukussani kunnes se katosi. Kuvan musta ja valkoinen muuttuivat saman harmaan sävyksi, kellertävä valokuvapaperi ja sen revenneet reunat. Pian kuvasta erotti enää ääriiviivat, raamikaan miehen hahmon. Kaikki muu oli kuviteltava, koetettava muistaa:

Iho on nihkeää ja araksi purtua. Mies painaa suun kaulaa vasten, iskee etuhampaat nahkaan kiinni. Mies näykeä: muutun punaiseksi, siniseksi, keltaiseksi. Kaikenkirjavia kuvioita kaulalla, pintabaavoille raavittu selkä. Mies pubaltaa ja nuolee, kieli on kaulalla ahne ja kova, rinnoilla, navan ympärillä, häpyluun päällä, alempana, alemmas. Mies pitää kiinni hellästi, hieman liian hellästi, pyydän että olisi rajumpi. Mies tarttuu hiuksista, vetää niin että kipu salpaa hengityksen. Hengitän katkonaista, kunmaa kipua ja käsken tehdä sen kovempaa, tunkea sisään. Mies tunkee, kovempaa. Makaan miehen alla haarat auki ja tärisen.

– Mitä helevettiä! Juhani älähtää.

Pidän tiukasti kättäni hänen haaravälinsä päällä. Juhani ottaa sen pois.

– Hoitasit vähän.

Juhani kävelee huoneen poikki ovesta ulos. Ovi kolahtaa ja koko huone kaikuu,

ikkunat helähtävät ja niiden edessä kirkuvat kirkkaanpunaiset palloverhot hulmuavat. Pinnistän, kunnes tunnen lakanoilla lämmintä ja väkevän tuoksuista, uloskarannutta virtsaa. Nousen käsivarsieni varaan, kaikilla voimillani sängynlaidalle ja sen yli. Putoan lattiaa vasten, kierin sängyn alle itseni ympäri.

– Apua, tulukaa auttamaan! huudan – Hei, saa tulla!

Jossain vaiheessa se alkaa kasvaa. Se on ensin ihan pieni siemen, minuun intobimolla istutettu. Mies istuttaa lisää, tekee sen kuin pyydän: rajusti, rajummin. Pian vatsaa on vaikea peittää, aamupaboinvointia, säärrien sinisiä suonikohjuja.

– En voi, missään nimessä en voi isäksi. Tiiät että mulla on jo perhe!

– Nyt tyttö heti kerrot kuka sen teki, meidän talloon äpärää!

En koskaan oppinut sietämään sitä lasta: aukinaista, huutavaa, vaativaa kitaa. Tapaa, jolla se imi rinnat tyhjiksi, repi alapään avohaavoille kun syntyi. Enkä koskaan kertonut sille isästään, en sitä, kuinka kaipasini, että mies koskisi.

– Ei se pärjää enää kotona, tippuu sängystä ja kastelee lakanat.

– Saattohan se järkyttyä siitä käärmeestäki.

– Emmää ainakaan jaks enää hoitaa!

Askeleiden äännet ovat erilaisia sairaalan vahattua kivilattiaa kuin kodin parkettia vasten. Sisätossut ja sandaalit tömähtävät niin hiljaa, että niiden kiireistä rytmiä tuskin erottaa. Omat varpaani on tungettu valkoisiin kangassukkiin, etteivät kynnet raapisi.

Makaan sängyn alla hiljaa ja katson. Askeleet tulevat kohti.

– Taas se on tippunu, Piia tiuskaa. Sen ääni on liioitellun väsynyt.

Sairaanhoitaja kurkkaa sängyn alle ja ojentaa kätensä. Katson kuinka veri pakkautuu hoitajan päähän kun se kumartuu. Hoitaja hymyilee, veri pakkautuu. Minä pakenen seinään kiinni enkä anna sille kättä.

Juhanin askeleet tulevat kohti, tennisukkien päällä kengät ovat mustaa ja kiiltävää. Ojennan kämmentä varovasti nilkkaa kohti ja sitten tulevat kädet. Kädet tunkevat sängyn alle, vetävät ja repivät. Ne nostavat kainaloista, roikottavat ruumistani kuin ruhoa.

Minut painetaan muovista liukkaan patjan päälle, kapaloidaan kuin vastasyntynyt tai mumio. Sängyn laidat nostetaan ylös, valehdellaan että ne ovat turvaksi. Jos liikun, kangas kiristyy tiukalle, hiertyy kaulan ympäri ja viimeistään pinnat pysäyttävät paon, kalterit. Kuvittelen olevani käärme: kiemurtaisina kapaloista, karkaisin vanhan nahkani sisästä, pakenisin pinnojen välistä.

– Hoitavat täällä hyvin, Juhani sanoo – Tullaan pian kattomaan.

Kun Juhani puhuu, Piia katsoo lattiaa. Sen ryhti on kumara kuin vanhuksen.

– Mennäänkö? Piia kysyy.

Piian asento on edelleen kumara. Se on samanlailla laiska kuin lapsena: piti pakottaa tyynyjä selän alle, että se suostui oppia edes istumaan. Yhtään Piia ei muistuta isästään, ei mitään tuttua kasvojenpiirteissä saati samankaltaista ryhdikkyyttä.

– Piia? Minä sanon – Tuu, ota käestä.

Piian ryhti suoristuu hieman. Se säpsähtää, ottaa kädestäni kiinni ja puristaa. Se puristaa ensin niin että sitä tuskin tuntee ja sitten luonnottoman kovaa, melkein väkivaltaisesti.

– No jos minä tästä, Juhani köhii.

Juhanin selkä on leveä. Kun Juhani kävelee pois, selkä kapenee. Lasioven takana se muuttaa muotoaan, hajoaa pieniksi osiksi, on epämääräistä ääriiviivaa, himmenee ja katoaa näkyvistä

– Isästä.

– Nii? Piia kysyy ja sen ääni melkein sortuu.

Ikkunalaudalla huonekasvin lehdet ovat sisäänpäin kääntyneet ja versolla, puhkeamassa vasta. Se on tuotu siihen töllötettäväksi, kuolevien kiusaksi. Piia katsoo ensin huonekasvia ja sitten minua, jonka luulee enää vain lakastuvan. Makaan kapalossa ja ajattelen kosto.

– Raiskas. Siks en oo kertonu. Halunnu suojella.

Piian ryhti valuu vielä alemmas. Ainoastaan sen käsi karkaa omani puristuksesta, vaikka näen, että Piia tahtois hävitä siitä kokonaan. Ajattelen käärmeitä. Kuoria, joita ne jättävät jälkeensä, sitä mitä minä jätän. Minun mukanani karkaa salaisuus. Sellainen, jota Piia ei saisi koskaan tietää.

– Voi äitirakas, mä oon pahhoillani.

Sairaalan ikkunasta ei huonekasvin takaa näe paljoa: vain palan nurmikkoa, jonka taakse kuvittelen metsän ja rannan, paikan jossa käärmeet vaanivat. Joskus varoitettiin, ettei avojaloin saisi mennä ruohikkoon. Käärme voisi hyökätä yllättäen: iskeä hampaansa nilkkaan kiinni ja levittää myrkyt verenkiertoon hitaasti, niin että sydän lopulta lakkaisi lyömästä.

Mutta minä juoksin ilman saappaita, toivoin käärmeen nuolevan säärtä, luikertavan reittä pitkin ylös asti. Silloin tällöin pihassa nähtiin käärmeenraatojakin, mutta ne olivat

vain kuoria, tyhjiä vanhoja nahkoja, joiden sisältä oli jo karattu pois. Ajattelen käärmeiden jänteitä liikkeitä, kun ne hiovat itseään rannan kiviin. Painan nappia, josta sairaanhoitaja kiirehtii huoneeseeni. Valitan pistävää kipua alavatsassa tai hieman alempana, se täytyy tutkia.

Kun lääkäri hälytetään paikalle, raotan haarojani hieman.